

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Vår referanse: 2023/260943-9
Saksbehandler: Tale Severina Sægrov Halsør
Dato: 6. desember 2023
Deres ref.:

23/5569 Innspill til natur- og klimameldinger

Byråd for byutvikling i Bergen kommune takker for muligheten til å komme med skriftlig innspill til de to viktige, kommende stortingsmeldingene om naturmangfold og klima. Kommunen vil også i egen prosess svare på den aktuelle høringen om NOU 2023: 25 hvor vi vil komme med en mer detaljert vurdering av NOU-en.

Bergen kommune har i 2023 vedtatt vår første *Naturstrategi*, og har også rullert kommunens klimastrategi *Grønn strategi* med tilhørende handlingsplan og virksomhetsplan. Dette er tema som er viktige for kommunen og byråden ønsker de kommende stortingsmeldinger om samme tema velkommen. Det er stort behov for at offentlige myndigheter trekker i samme retning på disse feltene, hvor ansvar og virkemidler er fordelt over flere forvaltningsnivåer.

Systematisk arbeid

Det har i løpet av de siste årene utviklet seg en kunnskapsbasert og stadig mer systematisk tilnærming til klimautfordringen samfunnet står overfor, og byråden mener den kommende stortingsmeldingen er et viktig videre skritt for å implementere klimaomstillingen i stadig flere sektorer. Byråden ser likevel et behov for en helhetlig tilnærming til virkemidler og fjerning av barrierer. Særlig fremstår lovverket fragmentarisk og usammenhengende.

Forvaltning og virkemidler for å ta hensyn til naturmangfold er mindre grad utviklet. For dette feltet er det viktig at en kommende stortingsmelding gjør en grundig vurdering og rydding i hvilke aktører som har ulike roller, oppgaver og virkemidler, slik at forvaltning og utvikling av virkemidler for å ta vare på og styrke naturmangfoldet kan modnes tilsvarende klimafeltet i tiden som kommer. For å følge opp Naturavtalen kreves endringer i dagens rammer for naturforvaltning, ved at målsettingene implementeres i lovgivningen og gjøres forpliktende for alle forvaltningsnivå.

Forutsigbarhet

Klimaomstillingen er helhetlig og sektorovergripende. Det krever langsiktighet og forutsigbarhet. Når det lages reguleringer, må man klare å se mot målet i 2050 allerede i dag. Man må våge å si noe om forventede krav som vil komme lengre fram, selv om man ikke vet eksakt hvordan de vil se ut. Dette vil gi aktørene tid til å forberede seg. Både NOU 2023: 25, utredninger om sirkulærøkonomi, natur, naturavtalen og klimarisiko og -ansvar understreker alle kommunenes rolle som spesielt sentral. Det er nødvendig at nasjonal politikk bygger opp kommunenes evne til å ta ansvar i omstillingen, og forutsigbarhet er særlig viktig. Å skape usikkerhet rundt ordninger som Klimasats svekker lokal omstillingsevne. I kommunene jobber vi mye med å hele tiden bedre forutsigbarheten, og vi vet at når vi skaper forutsigbare rammer, da svarer markedet og næringslivet. I Bergen er utslippsfrie anleggsplasser et svært godt eksempel på det. På samme måte som næringslivet trenger forutsigbarhet, trenger også kommunene forutsigbarhet i retning, reguleringer og ikke minst økonomiske insentiver og ordninger.

Vektlegging

Som bergenser er man glad i naturen, og opptatt av at det skal være godt å bo i Bergen også i fremtiden. Vi tar klima, miljø og natur på alvor, likevel ser vi at disse hensynene ofte viker i møte med andre samfunnshensyn. Vi er avhengige av kunnskap, kompetanse og systemer som gjør det mulig å vekte hensyn til klima, natur og miljø på lik linje med andre krav i arealsaker. Bergen kommune har tro på arealregnskap som metode for å samle kunnskap og systematisere bruken av den, og byråden håper at vi kan utvikle dette i samarbeid med statlige myndigheter.

Naturmangfold

Naturavtalen setter som mål at 30 prosent av arealene på land, i ferskvann og i havet vernes, og at vernet skal være representativt. I Norge er størstedelen av verneområdene fjellområder. Vi har en lang vei å gå for å øke andelen vernede områder og mangfoldet i vernede naturtyper. Under dagens lovverk er det få av naturområdene i Bergen kommune som vil være aktuelle for vern. Det er behov for at områder med «vanlig natur» også kan vernes gjennom lov eller tilsvarende. I bynære strøk er det behov for virkemidler for å ta vare på naturarealer som har verdier for friluftslivet, og hvor det er rom for å legge til rette for noe aktivitet. Områdene kan inneha viktige verdier som naturbaserte løsninger, karbonlager eller andre økosystemtjenester, selv om de ikke har høye verdier for naturmangfoldet. I slike områder bør det i tiden fremover være fokus på å ta vare på og utbedre naturkvalitet. Incentivordninger som belønner god naturforvaltning og restaurering i arealplanleggingen kan forsterke viljen til å ta vare på natur lokalt i pressområder/bykommuner.

Vi vet at naturen er under sterkt press grunnet arealendringer, og dette legger et særlig stort ansvar på kommunene som arealmyndighet. For å kunne treffe de gode beslutningene, må vi ha et godt kunnskapsgrunnlag å bygge på. Vi vet i dag alt for lite om naturen i Norge. Kunnskapsgrunnlaget må økes, og det må sikres at vi som beslutningstakere i tilstrekkelig grad forstår konsekvensene for naturen når vi vedtar arealplaner. Skal vi lykkes med dette trenger vi mer kartlegging av naturmangfoldet fra flere aktører og utvikling av standarder og rutiner for å verdisette og kategorisere både den sterkt truede og den «vanlige» naturen.

Fremmede, skadelige arter er en stadig større trussel mot vårt naturmangfold og næringer. Spredning av fremmedarter kommer som en konsekvens av all menneskelig handel og aktivitet, og etter hvert også som en konsekvens av klimaendringene. Skal vi kunne stoppe etablering av fremmede, skadelige arter i vår natur må vi ha et lovverk med tydelig ansvarsfordeling og rom for å stille krav til aktører. Et eksempel på dette er uklarhet i hvilke muligheter Bergen Havn har til å stille krav til skip som ankommer havnen for å hindre spredning av havnespy langs kysten.

Klima

Bergen kommune vedtok i år at Bergen i 2030 skal være et lavutslippssamfunn. For å lykkes med dette må alle aktører dra i samme retning. Byråden er glad for å lese Klimautvalgets anbefalinger som er både grundige og nyttige. Anbefalingene følger de samme hovedlinjene som Bergen kommunes Grønn strategi, og utfyller våre strategier og satsinger. Anbefalingene treffer kommunens virksomhet bredt, både direkte og indirekte, i alt fra energisystemet, arealforvaltning, landbruk og transport, til arbeidsgiverpolitikk, eierskapsstyring og investeringsstrategi.

Den nødvendige omstillingen i Bergen og Norge er av et slikt omfang av vi vil trenge gode, rettferdige prosesser. Byråden savner dette perspektivet i klimautvalgets rapport, og ønsker grundigere vurderinger av folkehelse- og klimarisiko i omstillingen til lavutslippssamfunn, omstillingsrisiko i offentlige investeringsprosjekter og eierskapsstyring, og en vurdering av ansvarsrisiko.

Rask omstilling vil kreve ressurser, og byråden etterspør et forutsigbart system for økonomiske støtteordninger for både kommuner og næringsliv slik at alle kan arbeide planmessig med klimatiltak disse viktige årene fram mot et lavutslippssamfunn.

Med hilsen

Christine Kahrs
Byråd for byutvikling

Dokumentet er godkjent elektronisk.

Kopi til: